

Na podlagi petega odstavka 122. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19, 172/21 in 18/23 – ZDU-1O) in 7. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40) Vlada Republike izdaja

UREDBO
o spremembah in dopolnitvah Uredbe o načinu in pogojih izvajanja obvezne
gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki

1. člen

V Uredbi o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 8/22) se v 6. členu spremeni naslov člena tako, da se glasi »(podrobnejša razčlenitev dejavnosti in storitev izvajalca javne službe ravnanja z RAO)«.

V prvem odstavku se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Dejavnosti in storitve iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka in tretjega odstavka prejšnjega člena obsegajo naslednje naloge:«.

2. člen

7. člen se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Objekti državne infrastrukture za izvajanje obvezne državne javne službe ravnanja z RAO (v nadaljnjem besedilu: objekti državne infrastrukture) so:

- Odlagališče nizko- in srednje radioaktivnih odpadkov Vrbina, Krško;
- Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov v Brinju in
- Zaprto odlagališče rudarske jalovine Jazbec na lokaciji nekdanjega Rudnika urana Žirovski vrh.

(2) Poleg objektov iz prejšnjega odstavka so objekti državne infrastrukture tudi objekti, ki dobijo status objekta državne infrastrukture v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost.«.

3. člen

V 8. členu se na koncu petega odstavka za besedilom »za tekoče leto« doda besedilo »z aneksom k pogodbi o opravljanju javne službe ravnanja z RAO«

4. člen

V 13. členu se v tretjem odstavku za besedo »pogodbo« doda besedilo »o opravljanju javne službe ravnanja z RAO«.

5. člen

V 14. členu se v tretjem odstavku za besedo »dejavnosti« doda besedilo »prevzemanja, zbiranja, prevažanja, predelave, skladiščenja pred odlaganjem radioaktivnih odpadkov ter eventualne dodatne stroške«.

V petem odstavku se v drugem stavku za besedilom »posamezen del« doda beseda »objekta«.

6. člen

V 20. členu se v prvem odstavku 3. točka spremeni tako, da se glasi:

»3. iz namenskih prihodkov državnega proračuna, ki jih v državni proračun zagotavlja Javni sklad Republike Slovenije za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljnjem besedilu: sredstva javnega sklada NEK);«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Viri financiranja javne službe ravnanja z RAO iz 1. točke prvega odstavka 5. člena te uredbe so plačila imetnika ali povzročitelja institucionalnih radioaktivnih odpadkov in sredstva državnega proračuna. Imetnik ali povzročitelj radioaktivnih odpadkov je plačnik stroškov za opravljeno storitev prevzema in sprejema radioaktivnih odpadkov v skladiščenje, prevoza radioaktivnih odpadkov, obdelavo radioaktivnih odpadkov in njihovo pripravo za skladiščenje ter eventualnih dodatnih stroškov, kot so stroški enostavnejše demontaže naprav, predaje virov sevanja v ponovno uporabo, ogleda stanja na lokaciji uporabnika, predhodne priprave zahtevnejših radioaktivnih odpadkov na lokaciji uporabnika, v skladu z veljavnim cenikom, objavljenim na podlagi te uredbe. Preostale stroške se krije iz sredstev državnega proračuna, ki se izplačujejo na podlagi pogodbe o opravljanju javne službe ravnanja z RAO.«

Tretji odstavek se črta.

V četrtem odstavku, ki postane tretji odstavek, se v prvem stavku za besedilom »sredstva javnega sklada« doda beseda »NEK«.

Peti odstavek postane četrti odstavek.

Šesti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

» (5) Vir financiranja javne službe ravnanja z RAO iz tretjega odstavka 15. člena te uredbe so sredstva državnega proračuna.«

Sedmi odstavek, ki postane šesti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Viri financiranja javne službe ravnanja z RAO iz drugega in tretjega odstavka 5. člena te uredbe so sredstva državnega proračuna, razen nalog iz četrtega odstavka 15. člena te uredbe, ki se financirajo iz sredstev javnega sklada NEK.«

7. člen

V 22. členu se v prvem odstavku za besedilom »te uredbe« doda besedilo »za dejavnosti prevzemanja, zbiranja, prevažanja, predelave in skladiščenja pred odlaganjem ter eventualne dodatne stroške«.

KONČNA DOLOČBA

8. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.: 007-242/20023/

Ljubljana, dne.....
EVA 2023-2570-0086

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Pravna podlaga za Uredbo o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: Uredba) je peti odstavek 122. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21; v nadaljnjem besedilu: ZVISJV-1) in 7. člen Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40).

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Ker gre za spremembo Uredbe, rok ni določen.

3. Splošna obrazložitev osnutka uredbe, če je potrebna

ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) je na podlagi ZVISJV-1 in Odloka o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke (Uradni list RS, št. 8/22) izvajalec ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki se v Republiki Sloveniji zagotavlja v obliki obvezne državne gospodarske javne službe.

Uredba določa način in pogoje izvajanja javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, organizacijsko obliko javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, vire financiranja in način njihovega oblikovanja ter metodologijo za oblikovanje virov financiranja, seznam objektov, ki jih izvajalec javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki upravlja, merila za oblikovanje cenika za storitve ter druge vsebine, pomembne za izvajanje vseh organizacijskih in fizičnih dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju in odlaganju radioaktivnih odpadkov.

Spremembe Uredbe so potrebne zaradi oblikovanja nekaterih jasnejših določb, dopolnjuje se seznam objektov državne infrastrukture ter se usklajuje način financiranja javne gospodarske službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki z Zakonom o Javnem skladu Republike Slovenije za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz Nuklearne elektrarne Krško (Uradni list 130/22). Nadalje se izenačuje položaj vseh imetnikov ali povzročiteljev institucionalnih radioaktivnih odpadkov glede plačila stroškov za opravljeno storitev javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki ne izvirajo iz jedrskega objekta za proizvodnjo električne energije in se odpravlja izjema za Institut Jožef Stefan.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

/

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Obrazložitev k posameznim členom:

K 1. členu:

Predlagane spremembe 6. člena Uredbe so le nomotehnične narave in so odraz poenotenja uporabljenih izrazov.

K 2. členu:

Prvi odstavek 7. člena Uredbe se dopolnjuje z novim objektom, to je z odlagališčem nizko- in srednje radioaktivnih odpadkov Urbina, Krško, ki je status objekta državne infrastrukture pridobil z odločbo Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost št. 3510-1/2021/13 z dne 27. 1. 2022, ki ima podlago v sklepu Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), št. 35402-1/2021/3 z dne 2. 12. 2021.

Sprememba drugega odstavka je le nomotehnične narave.

K 3. členu:

ZVIJSV-1 v 122. členu določa, da je ravnanje z radioaktivnimi odpadki obvezna državna gospodarska javna služba, določa njen obseg ter tudi da način in pogoje izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe predpiše vlada.

3. točka šestega odstavka 122. člena določa, da vlada z uredbo predpiše tudi seznam objektov iz 125. člena tega zakona, ki jih izvajalec obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki upravlja po tem zakonu. Iz navedenega razloga ne moremo govoriti le o uporabi, saj ZVISJV-1 govori o upravljanju. Ne gre za upravljanje po SRS ali po Zakonu o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18, 79/18 in 78/23 – ZORR; v nadaljnjem besedilu: ZSPDSLS-1), ampak je upravljanje z objekti državne infrastrukture gospodarska javna služba ter pomeni njihovo obratovanje, obnavljanje in vzdrževanje ter posredovanje podatkov o gospodarski javni infrastrukturi v zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture. ZVISJV-1 v 125. členu določa, da so skladišča, odlagališča in spremljajoči objekti, potrebni za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, v lasti države. ARAO pa z njimi upravlja in za to dobi nadomestilo za izvajanje gospodarske javne službe, skladno s sedmim odstavkom 125. člena ZVISJV-1 pa za objekte ne plačuje najemnine.

ZVISJV-1 je glede na ZSPDSLS-1 specialen zakon, saj ZSPDSLS-1 v 2. členu določa, da se ta zakon uporablja za vse stvarno premoženje v lasti države in samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: stvarno premoženje), če vsebine tega zakona niso s posebnim zakonom za posamezno vrsto stvarnega premoženja države in samoupravnih lokalnih skupnosti urejene drugače ali če uporaba določb tega zakona ni z zakonom izrecno izključena. Hkrati pa ZSPDSLS-1 v 12. členu določa, da so upravljavci nepremičnega premoženja države državni organi in osebe javnega prava, ki jih kot upravljavce določi vlada s sklepom ali jim je pravica upravljanja nepremičnega premoženja države podeljena z zakonom, podzakonskim predpisom ali aktom o ustanovitvi, ki ga sprejme vlada. ZVISJV-1 je to določil v 125. členu.

Z dopolnitvijo petega odstavka 8. člena se določi, da se obseg potrebnih sredstev za opravljanje nalog izvajalca javne službe ravnanja z RAO vsako leto določi z aneksom k pogodbi o opravljanju javne službe ravnanja z RAO, ki je sklenjena med Republiko Slovenijo in izvajalcem javne službe ravnanja z RAO.

K 4. členu:

Z dopolnitvijo tretjega odstavka 13. člena Uredbe se natančneje opredeljuje pogodba, s katero se podrobneje opredelijo naloge priprave na izgradnjo in gradnjo odlagališča.

K 5. členu:

Z dopolnitvijo tretjega odstavka 14. člena se natančneje določi za katere naloge mora izvajalec javne službe ravnanja z RAO objaviti način, pogoje in cenik storitev javne službe ravnanja z RAO, skladno s predlagano dopolnitvijo mora to storiti le za dejavnosti prevzemanja, zbiranja, prevažanja, predelave in skladiščenja pred odlaganjem radioaktivnih odpadkov ter eventualne dodatne stroške kot so enostavnejše demontaže naprav, predaje virov sevanja v ponovno uporabo, ogleda stanja na lokaciji uporabnika, predhodne priprave zahtevnejših radioaktivnih odpadkov na lokaciji uporabnika

Dopolnitev petega odstavka je le nomotehnične narave.

K 6. členu:

Predlagana sprememba 3. točke prvega odstavka 20. člena je posledica sprejetja Zakona o Javnem skladu Republike Slovenije za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz Nuklearne elektrarne Krško (Uradni list 130/22; v nadaljnjem besedilu: ZSFR-1), ki določa, da javni sklad sredstva za izvedbo odlagališča radioaktivnih odpadkov in storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z RAO v delu, ki se nanaša na predelavo radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča, odlaganje radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva, nastalih zaradi obratovanja NEK ter obratovanje odlagališč radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva, vplača v proračun države na namensko postavko. Ta sredstva so namenski prihodki državnega proračuna in se lahko porabijo samo za investicijo in ostale dejavnosti ter storitve kot jih določa ta Uredba.

S spremembo drugega odstavka 20. člena se natančno določi eno od meril za oblikovanje cene za storitev prevzemanja, zbiranja, prevažanja, predelavo in skladiščenje pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča ter odlaganje radioaktivnih odpadkov, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije. Določi se, da je imetnik ali povzročitelj radioaktivnih odpadkov plačnik stroškov za opravljeno storitev prevzem in sprejem radioaktivnih odpadkov v skladiščenje, prevoz radioaktivnih, obdelavo radioaktivnih odpadkov in njihovo pripravo za skladiščenje ter eventualne dodatne stroške kot so stroški enostavnejše demontaže naprav, predaje virov sevanja v ponovno uporabo, ogleda stanja na lokaciji uporabnika, predhodne priprave zahtevnejših radioaktivnih odpadkov na lokaciji uporabnika, ostale stroški nosi država. Takšna ureditev je namenjena temu, da se imetnike ali povzročitelje spodbudi k odgovornemu ravnanju z radioaktivnimi odpadki in zagotavlja predajo radioaktivnih odpadkov izvajalcu javne službe RAO. S tem se zagotavlja, da povzročitelji oziroma imetniki radioaktivne odpadke redno in pravočasno predajajo in je tako poskrbljeno za nadaljnje varno ravnanje z njimi.

Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora v skladu s 1. točko 14. člena Uredbe zagotavljati storitve javne službe ravnanja z RAO za vse uporabnike pod enakimi pogoji, zato se črta izjema določena za Institut Jožef Stefan. Zaradi neskladnosti z navedeno določbo se tretji odstavek črta.

Predlagana sprememba četrtega odstavka, ki postane tretji odstavek, petega odstavka, ki postane četrti odstavek in sedmega odstavka, ki postane šesti odstavek, pomenijo uskladitev z novim načinom financiranja.

S predlagano spremembo šestega odstavka, ki postane peti odstavek, se uredi napačno navedbo, da so vir financiranja za skrb za razvoj stroke na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ter prenos znanja iz mednarodnega okolja v Republiko Slovenijo

(drugi odstavek 5. člena te uredbe), sredstva državnega proračuna. Sredstva za te naloge se v skladu s potrjenim Programom odlaganja RAO in IG iz NEK, ki se pripravlja in potrjuje na podlagi Zakona o ratifikaciji Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo in Skupne izjave ob podpisu Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/03), zbirajo v Javnem skladu Republike Slovenije za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz Nuklearne elektrarne Krško in se v skladu ZSFR-1 zagotavljajo kot namenski prihodki državnega proračuna oz. sredstva javnega sklada NEK.

K 7. členu:

Upošteva se dopolnitev tretjega odstavka 14. člena Uredbe, se ustrezno spremeni tudi 22. člen Uredbe.

K 8. členu:

Člen določa začetek veljavnosti te uredbe.